

Тема. Суспільне, релігійне й культурне життя Давньої Індії

Мета: ознайомити учнів із найдавнішими культурами та культурою Давньої Індії; дати уявлення про особливості суспільного ладу Індії; показати внесок староіндійської культури в розвиток світової науки і культури; удосконалювати навички роботи з історичною картою та підручником; засвоїти поняття: «Брахма», «Вішну», «Крішна брахманізм», «Будда», «буддизм», «веди», «Рігведа», «індуїзм», «ступа»; виховувати пошану до історії та культури країн світу.

Тип уроку: вивчення нового матеріалу.

Обладнання: історична карта, підручник, ілюстрації, фільм «Будда Гаутама».

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

Пам'ятка.

- I. Пишіть на кожній лінії **тільки одне** ключове слово.
- II. Довжина лінії повинна дорівнювати довжині слова. Це економніше і чистіше.
- III. Пишіть друкованими буквами, як можна виразніше.
- IV. Змінюйте розмір букв і товщину ліній в залежності від важливості ключового слова.
- V. Обов'язково використовуйте різні кольори для основних гілок. Це допомагає цілісному і структурованому сприйняттю.
- VI. Розміщуйте лист горизонтально. Таку карту зручніше читати.

Завдання.

1. Ментальна карта

Закінчити складання ментальної карти розпочатої на попередньому уроці.

2. Об'єднати необ'єднане

Ступа —

Корова —

Фарби —

Цифри —

Шахи —

Перевтілення бога в земних істот —

3. Інтелектуальний колаж

Знайти слова в тексті журналів (газет) і скласти з ними розповідь про Стародавню Індію.

4. Сходи зворотного зв'язку (стікери)

Учень записує термін з теми – наступний учень продовжує логічний ланцюжок.

5. Рольовий мозковий штурм

Уявіть себе жителем давнього індійського міста і намалюйте на ватмані те що вам найбільше подобається в вашому місті.

ІІІ. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Найдавніші культури.

Робота за підручником

Прочитати текст параграфа і скласти план розділу параграфа. Складання плану відбувається під керівництвом вчителя в ході коментованого читання.

План (зразок)

1. Веди — «Книги Знань», які зберігалися в пам'яті народу.
2. Індуїзм — релігія Індії.
3. Священні книги індуїзму.
4. Трійця богів індуїзму.

Опорний конспект

Релігійні вірування Давньої Індії

Найдавніша релігія — ведизм
Священні книги — «Веди» (у перекладі з мови аріїв «веди» — знання)
Найдавніша з «Вед» — «Рігведа» (Х ст. до н. е.)
Об'єкти поклоніння — деви.
Основні деви: — Індра (цар богів, влаштовувач миру, володар блискавок); Агні (бог вогню); Яма (бог смерті)

Пізніше вірування — брахманізм.

Поклоніння трьом головним богам:

Брахма	— бог-творець; зображувався чотириликим і чотирируким
Вішну	— бог-охоронець, на землі перевтілювався у Крішну
Шива	— бог-руйнівник

Священні книги — «Брахмани».

Варни і касты

Прочитати в підручнику визначення понять «варни» і «касти». Розглянути таблицю.

Брахмани — жерці створені з уст Брахми; їхній обов'язок — вивчати священні книги, повідомляти волю богів людям; (колір – білий)
Кшатрії — воїни створені з рук Брахми; мають воювати й управляти державою; цар — головний кшатрій; (колір – червоний)
Вайш'ї — селяни, ремісники, купці, створені зі стегон Брахми; їхній обов'язок — праця; (колір – жовтий)

Шудри — слуги, створені з ніг Брахми; повинні слугувати представникам вищих варн (колір – чорний)

Недоторканні — не входили до жодної варн і були виключені із суспільства: не мали права жити у населених пунктах, виконували брудну роботу (прибирання нечистот, обирання шкур звірів тощо). Торкання до такої особи оскверняло.

Особливості варн:

- Замкненість: людина не має права перейти до іншої варни.
- Суворо обмежувалися контакти з представниками інших варн.
- Шлюбно-сімейні відносини можливі лише в середині однієї варни.

За Ашоки в межах варн та разом з ними почали виникати **касти**. У касті об'єднувалися переважно люди однієї професії. Діти належали до касті батьків.

Коментуючи таблицю, слід звернути увагу на те, що розподіл на варни був віддзеркаленням не тільки суспільного, але й релігійного життя Давньої Індії. Уявлення про варни було тісно пов'язане з вірою у перевтілення: душа людини після її смерті переселяються в тіло іншої істоти. «Успіх» переселення душі й майбутнього втілення залежав від поведінки людини за життя.

Буддизм

Перегляд фільму «Будда Гаутама».

Скласти опорний конспект

Буддизм — релігія, названа на честь її творця — Будди.

Справжнє ім'я засновника релігії — Сідхартха Гаутама, або Шак'ямуні, який був принцом племені шак'їв.

Головні принципи буддизму

4 благородні істини	– існування страждання
	– його причини
	– стан звільнення
	– шлях до нього

Шлях до мети — досягнення *нірвани* (прояснення).

Найважливіші правила поведінки

не вбивати нічого живого
не красти
не брехати
не вживати їжу надмірно
любити весь навколишній світ
вживати тільки рослинну їжу

Культура Давньої Індії

Самостійна робота за завданням

Прочитати текст параграфа і дати відповідь на питання: які галузі культури були найбільш розвинені у Давній Індії?

Скласти опорний конспект

Найважливіші досягнення давньоіндійської культури

Література	
«Рігведи»	найдавніша збірка ведичних гімнів й заклинань
«Рамаяна»	поетичне оповідання про пригоди принца Рами, що боровся за порятунок своєї дружини
«Махабхарата»	поема про боротьбу між родами Пандавів і Кауравів
Наукові знання	
Винаходи	десятькова система числення;
	цифри, які використовуються до сьогодні;
	цифра «нуль»;
	Шахи
Розвиток медицини, заснованої на використанні лікарських трав	
Гарні знання з астрономії, мали досконалий календар	
Архітектура і скульптура	
зведення монументальних споруд	
«Колони Ашоки» зі скульптурними зображеннями (4 леви)	
статуї Будди та інших богів	
кам'яні барельєфи	
храмові споруди	

Індійська культура помітно вплинула на культуру інших країн та народів.

IV. ЗАКРІПЛЕННЯ НОВИХ ЗНАНЬ

Вчитель перевіряє виконання попереднього завдання.

V. ПІДСУМКИ УРОКУ

Заключне слово вчителя

1. Релігійне та культурне життя Індії відрізнялося багатством і своєрідністю.

2. Релігією аріїв був індуїзм; священними книгами були «Махабхарата», «Рамаяна» та «Бхагавадгита».
3. У III ст. до н. е. державною релігією Індії був проголошений буддизм.
4. Найважливішою традицією Індії, яка вплинула на суспільне, релігійне і культурне життя, був розподіл на варни і касты.
5. Найбільше розвинулися в Давній Індії література, архітектура, математика, астрономія.

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Опрацювати текст параграфа; письмово відповісти на питання, чому тільки в Давній Індії виникли варни і касты. Скласти кросворд на 20 слів за темою.